

Tartalom

	Oldal
...turisták emléklívé	6
...árcképe	5
...magaslat	7
...Grand jelmondata	9
...di	11
...díj arcképek árcképe	13
...Száth Jenő dr.	15
...Turing Gusztáv dr.	17
...László József	19
...szervezése	20
...szervező	22
...szervező	23
...szervező (Turista-hét)	23
...szervező	24
...Turista Szövetség tisztikara	34
...kötelező tartozó egyesületek és osztályok	35
...turisztaszerelés — Dobóczy Sándor dr.	39
...turista és vadászok érdekelleté — Zsembery	49
...dr.	53
...— Lakner Károly	53
...magyarok ismeretése — Vasváry Miklós dr.	55
...magyarok — Szómpi Gábor dr.	65
...magyarország nevezetesebb barlangjai — Kádics	69
...dr.	72
...magyarország — Szómpi Gábor dr.	72
...magyarországi Kárpát Egyesület családjának magyar	81
...szervező — Serényi Péter	81
...magyarországi a turistaság sporttörténelmi fejlődés	92
...magyarországi — Végvári János dr.	92
...magyarországi és mentés — Rónai Horváth Jenő	99
...magyarországi	103
...magyarországi — Vörös Tihamér	110
...magyarországi tárgyak mutatója	113
...magyarországi stb. jegyzéke	140
...magyarországi	143

Az 1931. május 16-tól június 21-ig Budapesten, rendezett

ORSZÁGOS MAGYAR TURISTA KIÁLLÍTÁS ISMERTETŐJE

SZERKESZTETTE:

VÖRÖS TIHAMÉR

a M. T. Sz. alelnöke

és

PAPP LÁSZLÓ

a M. T. Sz. könyvtárosa

Kiadja:

A MAGYAR TURISTA SZÖVETSÉG

Budapest, V., Alkotmány-u. 3.

Kiállítási helyiség: a m. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet termeiben.

pet legpontosabban, leghívebben ábrázolni az immár évszázados egyezményes jelekkel lehet, ábrázolási módszerében szigorúan az egyezményes jelekhez ragaszkodik. Ezeket nem egyszerűsíti, nem igyekszik érthetőbbé, ill-primitívebbé tenni.

A *Turistaság* és *Alpinizmus*, mint a Turista Szövetség kalauzainak, előzt pedig térképeinek is kiadója és a *M. Kir. Állami Térképészet*, mint a hivatalos topografiai térképek népszerűsítője — a fejlett turistatérképészet hívei. Térképeinek tartalmában, ha átdolgozva is a topografiai térképek alapanyagára támaszkodik, de azt az ismeret-többletet, amit a turisták feltárásai szolgáltatnak, külön helyszíni bejárás és az érdekelt turistaegyletek adatai alapján viszi bele a térképbe.

Csonkahazánk valamennyi hegyvidékének turista-térképe még nem készült el. A legforgalmasabb hegységek térképei már kiadottak, de ezek sem egyformák. Amelyik hegységről a hivatalos 25-ezres topografiai felvétel már megvan, arról új átdolgozással vagy célszerű kicsinyítéssel készült el a térkép. Ahova azonban még nem ért el a hivatalos felvétel, kénytelenek vagyunk a bécsi eredetű helyesbített 75-ezres rajzokon készült színes nyomatokkal is megelégedni. Idővel természetesen ezek helyébe is 50-ezres vadonatúj térkép lép.

Készült és készülni fog e rendes turistatérképek alapján *különleges* célokat szolgáló egyéb térkép is. Külön a síelők számára olyan, amelyik a sísporra alkalmas utakat és területeket tünteti fel. Külön a vízisportolók számára olyan, amelyen az evezősöket érdeklő vízi és parti adatokat külön színekkel, külön jelekkel ábrázolják.

Turista-térképészetünk imígyen örvendetesen fejlődik. S ha a Turista Szövetség s vele kapcsolatosan a turisták hatalmas tábora továbbra is oly élénk érdeklődést tanúsít turista-térképek iránt, térképészetünk fejlődése megkezdett útján még magasabbra lendül.

Dr. Strömpl Gábor.

Csonkamagyarország nevezetesebb barlangjai.

A háború után bekövetkezett szomorú állapotaink, különösen magas hegységeink elvesztése, arra kényszerítette turistáinkat, hogy működésüknek újabb irányokat keressenek, vagy pedig régebben kevésbé ápolott turista-törekvéseket hatékonyabban műveljék és kimélyítsék. Ezeknek a kényszerítő körülményeknek köszönhetjük azt, hogy turistáink az utolsó tíz évben évről-évre fokozódó érdeklődéssel fordultak barlangjaink felé, azokat rendszeresen felkeresik, turista szempontból feltárják és azok ápolására és kezelésére egyesületeikben külön barlangkutató osztályokat szerveznek.

Az *Aggteleki barlang* (Baradla) Aggtelek (Gömör vm.) község határában a Szilicei karsztfensík peremén hatalmas sziklafal tövében 339 m abs. magasságban nyílik. Hazánknak legnagyobb barlangja ez, amelynek egy természetes és két mesterséges bejárata, egy főjárata és négy mellékága van. Az összes járatok hosszúsága 9150 m. A főjáratban folyik az Acheron-patak, amelynek egyik mellékága a Stix, a másik pedig az időszakos Retekág-patakja. A barlang egyes szakaszait pompás kifejlődésű és hatalmas méretű cseppkőképződmények díszítik. Átlagos hőmérséklete 9.5 C, levegője tiszta és páratelt, a légáramlás csekély. Állatvilága rendkívül gazdag, a legújabb vizsgálatok szerint itt közel 200 állattaj él, ezek közül 20 faj valódi barlanglakó. A barlang egyszersmind a világ egyik legnevezetesebb ősrégészeti lelőhelye. A Baradla a Magyarországi Kárpát-Egyesület Gömöri Osztályának a tulajdona, ezidő szerint két kisebb férőháza van, a kivilágítás gyertya-, acetilén- és magnéziumfény mellett történik.

Az *Abaligeti barlang* (Paplika) a Mecsek-hegység északnyugati peremén, Abaliget (Baranya vm.) község határában van. Kanyargós főága 466 m hosszú,

közepes magassága 3 m, szélessége 2 m. A főjáraton kívül a barlangnak három kisebb, nehezen járható mellékága van. Ezenkívül a főjáratnál számos kisebb-nagyobb oldalüreg és hasadék függ össze. A főjárat végén kicsi tóból patak fakad, amely a barlangon végigfolyik. A legújabb vizsgálatok szerint a barlangban 281 állatfaj él.

A *Szeleta-barlang* Hámor község (Borsod vm.) határában a Szinva bal partján 90 m rel. magasságban a Szeleta-tető alatt nyílik. A bejárat tágas előcsarnokba vezet, amelyből egy 40 m hosszú főjáratba és 30 m hosszú mellékágba megyünk. A Szeleta volt az első hazai barlang, amelyben éveken át rendszeres ásatás történt. A benne gyűjtött kiváló ősemberi kőeszközök révén ez a barlang a tudományos körökben fogalommá lett. A barlang további felásatása még sok szép eredménnyel kecsegtet.

A *Herman-barlang* a puszkaporosi Szinva-szoros jobb oldalán, közvetlenül a Szinva-patak fölött nyílik. A barlangnak két bejárata van, mind a kettő tágas csarnokszerű üregbe vezet, amely hátrafelé szűk, alacsony folyósóval végződik. Az itt végzett ásatások szintén az ősember kőeszközeit tárták fel. A barlangot a magyar barlang- és ősemberkutatók megindítója, Herman Ottó tiszteletére nevezték el.

Az *Anna-barlang* szintén Hámor község határában, a Topicer-féle vendéglő mögött nyílik s főleg arról nevezetes, hogy mésztufában egyenetlen növekvése folytán jött létre. Falait mohára és kelvirágra emlékeztető mésztufa alkotja, ami ennek a páratlanul álló barlangnak egészen különös, szokatlan jelleget és szépséget kölcsönöz. A barlangot az erdőkincstár tárta fel, rendezte és tartja kezelésben.

A *Balla-barlang* Répáshuta határában, a Balla-bérc oldalában van. A benne végzett ásatások az ősember kőszerszámai mellett egy gyermek csontvázának ma-

radványait eredményezték. Ez az első hely, ahol az ősembernek testi maradványait hazánkban megtalálták.

Az *Istállóskői barlang* Szilvásvárad határában, a Szalajka-forrás völgyében nyílik. Ez az egységes, nagy csarnokból álló barlang szintén arról nevezetes, hogy benne, vastag tűzhelyrétegben az ősembernek pompásan megmunkált kőeszközei kerültek a napvilágra.

A *Szent Iván-barlang* a Ferenc József-híd budai hídfő mellett és szemben a Gellért-fürdővel nyílik. Szép ívalakú bejáratát a Gellért-térről látjuk, ahonnan gondozott sétaút vezet a barlanghoz, amely egységes tágas üregből áll. A barlangot újabban kegyhellyé alakították.

A *Pálvölgyi barlang* a székesfővárosnak ezidőszent legterjedelmesebb természetes ürege, amely több egymást keresztező folyósóból és teremből áll. A barlangnak elülső részét utakkal és lépcsőkkel látták el, ugyanezt a részt villannyal is kivilágították. A barlanghoz villamossal megyünk az újlaki templomig, innen azután a Szépvölgyi-úton félórai járással elérjük a pálvölgyi kőfejtőt, amelyben a barlang nyílik. Megtekinthető minden vasár- és ünnepnap csekély belépődíj mellett.

A *Szemlőhegyi barlang* az előbbtől egy kilométernyi távolságban a Zöldmáli-út fölött, a Miklóssy-féle kis kőfejtőben van. Több folyósóból álló terjedelmes üreg, amelyet jórészt gyönyörű kelvirágszerű mészrózsák díszítenek. E tekintetben páratlanul álló természeti emlék.

A *Táborhegyi sziklaüreg* a Vihar-hegy alatti Táborhegy sziklás oldalában van. Kisebbszerű üreg, amelyet a székesfőváros legújabbban rendezett, kiépített, paddal és lépcsőkkel látott el. Terraszáról szép kitekintés nyílik Óbudára és a Duna síkjára. Villamossal a Bécsi-út és Lajos-utca végállomásig, itt azután a régi óbudai temetőnél a messziről is látható táborhegyi dolomitsziklák felé tartunk. A viharhegyi turistaútról is megközelíthetjük ezt a sziklaüreget.

Dr. Kadic Ottokár.